

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen vuoden 2024 presidentinvaalia ja europarlamenttivaaleja varten

Khall 25.09.2023 § 251
481/00.00.00.01/2023

Valmistelija hallintojohtaja Saarela Eija

Seuraavat yleiset vaalit ovat presidentinvaali, joka toimitetaan sunnuntaina 28.1.2024 sekä europarlamenttivaalit, jotka toimitetaan sunnuntaina 9.6.2024.

Kaupunginhallituksen on vaalilain 15 §:n mukaan hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta ja laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampia vaalitoimikunta. Vaalilautakuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita kuitenkin on oltava vähintään kolme. Vaalitoimikuntaan kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Oikeusministeriön kirje 2.6.2023 VN/17100/2023 Vuoden 2024 vaalit: Äänestyspaikkojen määrääminen ja niistä ilmoittaminen, vaalitietojärjestelmän käyttö, vaalimateriaali, vaalikoulutus ym.on esityslistan oheismateriaalina.

Vuoden 2024 vaaleissa keskusvaalilautakuntana toimii vuoden 2021 kuntavaaleissa valitun valtuuston asettama keskusvaalilautakunta.

Kelpoisuus keskusvaalilautakuntaan:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava kunnassa edellisissä kuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita äänestäjäryhmiä.

Jäsenten ja varajäsenten esteellisyydestä on voimassa, mitä hallintolain 27-30 §:ssä säädetään. Koska keskusvaalilautakunta ei vuoden 2024 vaaleissa huolehdi ehdokasasettelusta eikä äänntenlaskennasta, esteellisyystilanteet lienevät käytännössä harvinaisia.

Kelpoisuus vaalilautakuntaan:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa "mahdollisuuksien mukaan" voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Hallintolain esteellisyyssäätelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi,

sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalilautakunnat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalilautakunnat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetetut vaalilautakunnat toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Kunnan on syytä ylläpitää vaalilautakunnan jäsenen tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Vaalilautakunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Kelpoisuus vaalitoimikuntaan:

Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas eikä ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Hallintolain esteellisyysääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimitetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Kunta voi harkintansa mukaan asettaa vaalitoimikunnat erikseen presidentinvaalia ja erikseen europarlamenttivaaleja varten tai asettaa samat vaalitoimikunnat molempiin vaaleihin. Presidentinvaaliin asetetut vaalitoimikunnat toimivat sekä ensimmäisessä vaalissa että mahdollisessa toisessa vaalissa.

Kunnan on syytä ylläpitää vaalitoimikunnan jäsenen tehtävän houkuttelevuutta esimerkiksi varmistamalla, että tehtävästä maksettava palkkio vastaa tehtävän vaativuutta. Vaalitoimikunnan jäsenellä ja varajäsenellä, erityisesti puheenjohtajaksi nimettävällä tulee olla riittävä osaaminen tehtävään ja riittävästi aikaa perehtyä siihen.

Vaalitoimielinten valinnassa on myös otettava huomioon tasa-arvolain vaatimus sukupuolikiintiöstä, jonka tulee toteutua erikseen jäsenten ja varajäsenten kohdalla. Tasa-arvolain 4 a §:n 1 momentin mukaan sekä naisia että miehiä tulee olla kumpiakin vähintään 40 %. Lisäksi on huomattava, että vaaleissa käytetään sähköistä vaaliluetteloja ja tällöin em. elimiin valituilla tulee olla tietotekniset taidot.

Vaalilain 17 § mukaan ennakkoäänestyksen ja kotiaäänestyksen vaalitoimitsijat nimittää kunnan keskusvaalilautakunta.

Kunnan äänestysalueista päättää valtuusto. Vuoden 2024 vaaleissa noudatetaan valtuuston maistraatille ilmoittamia äänestysaluepäätöksiä. Vaalilain 9 §:n nojalla jokaisen äänestysalueen äänestyspaikan määrää kunnanhallitus. Kaupunginvaltuusto on päätöksellään 13.6.2023 §30 vahvistanut Haapaveden äänestysaluejaon yhteen äänestysalueeseen.

Esittelijä	kaupunginjohtaja Hinno Kimmo
Päätösehdotus	Kaupunginhallitus asettaa vaalilautakunnan(t) ja vaalitoimikunnan vuoden 2024 vaaleja varten.
Päätös	<p>Kaupunginhallitus asetti vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan vuoden 2024 vaaleja varten:</p> <p>Vaalilautakunta (oltava puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Maria Mäntysaari, pj. 2. Salla Nikumatti, vpj. 3. Niko Toivola 4. Anna-Maija Vierimaa 5. Aarne Karioja <p>Varalle:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tuija Metsäharju 2. Vuokko Laru 3. Arja Keskitalo 4. Sirkka Luusua 5. Susanna Lehtilahti 6. Antti Paavola 7. Pekka Vuolo 8. Alekski Hintta <p>Vaalitoimikunta (oltava puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Matti Tuomisto, pj. 2. Tellervo Sirviö, vpj. 3. Jorma Laru <p>Varalle:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Merja Lehtola 2. Antti Pekkala 3. Asta Jauhiainen